

WYDARZENIA

Wizyta pani minister

31 sierpnia z roboczą wizytą gościła w CMM pani Monika Smoleń – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Głównym przedmiotem zainteresowania pani minister był przebieg prac nad realizacją projektu budowy Ośrodka Kultury Morskiej przy Długim Pobrzeżu w Gdańsku.

Rada Miasta Gdyni na „Darze Pomorza”

Jednym z punktów programu obchodów 100-lecia wodowania „Daru Pomorza” było posiedzenie Rady Miasta Gdyni, które na wniosek komitetu obchodów jubileuszu i dyrekcji CMM zostało zorganizowane 30 września na pokładzie zabytkowego żaglowca. Poza sprawami wynikającymi z bieżącego programu prac Rady, wysłuchano trzech wystąpień. Prezes Towarzystwa Przyjaciół „Daru Pomorza” prof. dr Mirosław Jurdziński przedstawił historię statku, honorowy prezes TP „Daru Pomorza” i przewodniczący komitetu obchodów jubileuszu prof. dr hab. Bolesław Mazurkiewicz opowiedział o społecznych wysiłkach na rzecz zachowania Białej Fregaty, a dyrektor CMM dr Jerzy Litwin – o „Darze Pomorza” jako statku-muzeum w strukturach CMM.

Napęd „Daru Pomorza”

Sejsja „Siła *Daru Pomorza* nie pochodziła tylko z żagli”, która odbyła się 28 września przypomniawszy, że na pokładzie żaglowca zamontowano już w 1930 roku silnik spalinowy, dzięki czemu uczniom Państwowej Szkoły Morskiej w Gdyni oszczędzone zostało doświadczenie ich poprzedników odbywających praktykę na „Lwowie”: kilkutygodniowa cisza morską z daleka od lądu. Organizatorami sesji były: CMM, Stowarzyszenie Starszych Mechaników Okrętowych i Stowarzyszenie Elektryków Okrętowych. W tematykę sesji wprowadził dr Jerzy Litwin, który nakreślił historię napędów mechanicznych na statkach żaglowych. O swoich spotkaniach z „Darem Pomorza” opowiedział wybitny znawca silników okrętowych prof. dr Jan Kazimierz Włodarski, o eksploatacji silnika „Daru Pomorza” – prof. dr Daniel Duda i przewodniczący Stowarzyszenia Starszych Mechaników Okrętowych Adam Ludwik Stróżyk, a o pracy odbiorników elektrycznych przy zasilaniu z lądu – Edward Krawczyński.

BADANIA ARCHEOLOGICZNE

Wrak szkuty

Wrak szkuty w trakcie badań. Fot. Waldemar Ossowski

We wrześniu ubiegłego roku dr Waldemar Ossowski z Działu Badań Podwodnych CMM przeprowadził w ramach projektu badawczego „Przemiany w szkutnictwie rzeczonym w dorzeczu Odry i Wisły” wstępne oględziny wraka statku rzeczynego, znalezione w starorzeczu Wisły w Czersku (gmina Góra Kalwaria). Dzięki pobranym wówczas próbkom do badań dendrochronologicznych ustalono, że statek zbudowano po 1455 roku. W trakcie tegorocznej ekspedycji, która miała miejsce

w drugiej połowie sierpnia, odsłonięto cały wrak. Jego wymiary (około 30 metrów długości i 7 metrów szerokości) i szczegóły konstrukcji pozwalają stwierdzić, że mamy do czynienia z wyjątkowym znaleziskiem: skutą wiślaną, jednym z najbardziej charakterystycznych statków rzeczynych w XV-XVIII wieku. W dobrym stanie zachowało się płaskie, bezstępkowe dno oraz pozostałości burt. Wrak nosi liczne ślady reperacji, stąd niewykluczone, że zbudowany w II poł. XV wieku, był jeszcze użytkowany na początku wieku XVI. Do tej pory żadnych tego rodzaju zabytków młodszych niż I poł. XVI wieku nie znaleziono. Według wstępnych szacunków specjalistów z CMM konserwacja pozostałości statku kosztowałaby ponad 300 000 zł i mogłaby potrwać nawet 8 lat. Władze lokalne i wojewódzkie oraz Dyrekcja Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie wyraziły zainteresowanie współpracą prowadzącą do wydobycia, zakonserwowania i wyeksponowania tego unikatowego obiektu w Czersku.

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

Wizyta Norwegów

W dniach 13-16 września w CMM odbyło się kolejne spotkanie robocze grupy opracowującej wystawę wirtualną „Śladami średniowiecznych wraków” w ramach współpracy partnerskiej z Muzeum w Stavanger, z którym realizujemy projekt Ośrodka Kultury Morskiej. Gośćmi z Norwegii byli tym razem Anne Tove Austbø – kurator i Ingrid Lise Tjemsland – edukator. W trakcie spotkania przedyskutowano kwestię układu i zawartości strony internetowej mieszczącej wystawę oraz zakresu opracowania do niej materiałów edukacyjnych.

Szwedzi w CMM

28 września gościliśmy w CMM 15-osobową grupę pracowników Muzeum Marynarki Wojennej w Karlskronie. Była to kolejna (poprzednia miała miejsce w 2007 r.) wizyta, której celem było zapoznanie się z ekspozycjami i specyfiką pracy CMM oraz nawiązanie bliższych kontaktów między pracownikami obu muzeów. Dwa dni dłużej gościł u nas edukator Fredrik Karlsson, zapoznając się z naszą ofertą edukacyjną, sposobem prowadzenia zajęć, a także odwiedzając działy edukacji w innych muzeach Trójmiasta.

Szkolenie w ramach projektu *Seaside*

„Widzieć, słyszeć, czuć” – tak można w trzech słowach podsumować 3-dniowe warsztaty zorganizowane dla partnerów projektu *SeaSide* przez Muzeum Marynarki Wojennej w Karlskronie. W zajęciach na temat wykorzystania technik audiowizualnych w przygotowywaniu ekspozycji oraz seminariach z dziedziny Public Relations i marketingu w muzealnictwie wzięły udział 4-osobowy zespół z CMM: Tomasz Bednarz, Paweł Lassota, Marta Niegorska i Radosław Paternoga. Niezwykle ciekawe w treści i barwne w przekazie seminaria podpowiadały, jak sprawić, by w Muzeum turyści czuli się mile widzianymi gośćmi. Ponadto odbyło się spotkanie robocze grupy komponentu trzeciego, poświęcone przygotowywanej wspólnymi siłami wystawie. Dyskutowano nad tytułem ekspozycji, a spośród wielu propozycji wstępnie wybrano „Cztery historie – jedno morze”. Czy ostatecznie taki właśnie tytuł będzie nosić wystawa, której otwarcie planowane jest już wiosną w Kłajpedzie, okaże się niebawem. Poza warsztatami, był również czas na zwiedzanie miasta: Muzeum Marynarki Wojennej, a także prywatnego zbioru obrazów i pamiątek – The Kulenovic Collection Museum. W gościnnych progach Muzeum Regionu Blekinge zorganizowano miniprzyjęcie dla uczestników warsztatów: były pieczone raki, śpiewy przy gitarze i... tańce na szwedzką nutę.

Spotkanie grupy DigiMuz

22 września odbyło się w Muzeum Narodowym w Gdańsku spotkanie podsumowujące ponad roczną współpracę w ramach Międzymuzealnej Grupy ds. Digitalizacji (DigiMuz). Przedstawiciele dyrekcji czterech muzeów-założycieli wraz z grupą roboczą powołaną w czerwcu 2008 r. zastanawiali się nad dalszą strategią działania. Podjęto decyzję o przekształceniu zawartego w styczniu 2009 r. porozumienia w stowarzyszenie. Grupa robocza przedstawiła roczny raport i zobligowała się przygotować do końca 2009 r. finalną wersję przedmiotu zamówienia na planowany zakup oprogramowania wraz z dopracowanymi modułami opisu poszczególnych typów zbiorów (sztuka, technika, archeologia, etc.). Drugą część spotkania zdominowała kwestia sposobu finansowania planowanych na najbliższe lata działań.

Cyfrowe spotkania z Zabytkami

24 i 25 września pracownicy CMM: Patryk Klein i Marcin Kłos wraz z przedstawicielami Muzeum Narodowego w Gdańsku i Muzeum Zamkowego w Malborku (wszyscy DigiMuz) wzięli udział w trzeciej edycji konferencji pt. „Cyfrowe Spotkania z Zabytkami” organizowanej przez Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego. Tematem przewodnim tegorocznego spotkania był „Obraz jako przedmiot i metoda badań”. Prezentacje podzielono na pięć bloków tematycznych: „Technika i technologie”, „Bryła i przestrzeń”, „Od dokumentacji do konserwacji”, „Zabytek wirtualny”, „Poszukując adresata”. Wiele uwagi poświęcono nowoczesnym technologiom, jak skanowanie laserowe, modelowanie 3D, a także „drukowanie” obiektów 3D. Ważnym elementem konferencji była możliwość spotkania z pracownikami muzeów z całej Polski i wymiana doświadczeń w zakresie digitalizacji, a zwłaszcza metod tworzenia tezaurów, co ma duże znaczenie dla dalszych prac grupy DigiMuz.

PROJEKTY

Przygody konserwatora dzieł sztuki

Alicja Krawczyk-Filip opowiada o konserwacji starodruków ze zbiorów CMM. Po lewej pierwsza kierowniczka Biblioteki Eleonora Zbierska, która miała znaczący udział w zakupie zabytkowych ksiąg. Fot. Michał Garbaciak

Pod takim właśnie tytułem zorganizowano 23 września w siedzibie CMM na Ołowiance seminarium wieńczące prace konserwatorskie nad wybranymi starodrukami z Biblioteki CMM. Konserwacja została wykonana dzięki dofinansowaniu przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego zadania „Ochrona i zachowanie zbioru starodruków Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku” w ramach Programu Operacyjnego Dziedzictwo Kulturowe, Priorytet 2: Rozwój instytucji muzealnych. W trakcie spotkania zapoznano uczestników z najciekawszymi,

zwłaszcza nieprzewidywanymi problemami, które pojawiły się w trakcie prac konserwatorskich nad dwoma arcydziełami sztuki edytorskiej. Pierwsze dzieło to Casparusa Barlaeusa „Rerum per octenium in Brasilia”, Amsterdam 1647, z rycinami Franza Posta, opisujące historię Holenderskiej Kompanii Zachodnio-indyjskiej w Brazylii. Dzieło zawiera wybitne edytorsko mapy oraz panoramiczne składane plansze, tym cenniejsze, że część nakładu wraz z płytami miedziorytnicznymi spłonęła w pożarze oficyny. Druga księga to słynne XVI-wieczne dzieło niderlandzkiego rytownika, rysownika i wydawcy Theodorusa de Bry, „Historiae Americae sive Novi Orbis...”, Frankfurt 1591-96. Dzieło to opisuje najwcześniejsze podróże do Indii Zachodnich. Zawiera pierwsze dostępne dla Europejczyków miedzioryty przedstawiające życie codzienne i obyczaje ówczesnych mieszkańców Ameryki. Uczestnicy seminarium poznali przyczyny degradacji papieru, pergaminu i skóry oraz sposoby zapobiegania ich destrukcji. Informacjom towarzyszył pokaz slajdów przedstawiających dzieła przed, w trakcie i po konserwacji, zaprezentowano też oczywiście oba konserwowane dzieła.

ZAPROSZENIA

Kulminacja obchodów 100-lecia „Daru Pomorza”

1 października o godz. 18.00 zapraszamy na promocję-wodowanie książki „Fregata *Dar Pomorza*”, bogato ilustrowanego kompendium wiedzy o zabytkowym żaglowcu autorstwa kustosa „Daru” Marka Twardowskiego. Tego dnia odbędzie się też wernisaż wystawy fotografii Dariusza Kuli pt. „*Dar Pomorza* w panoramach”.

Główne obchody jubileuszu żaglowca odbędą się w sobotę, 10 października. O godz. 10.00 zapraszamy na ceremonie: odnowienia chrztu i podniesienia bandery, natomiast o 11.30 na sesję historyczno-okolicznościową, w trakcie której przedstawione zostaną stuletnie dzieje Białej Fregaty.

60-lecie biało-czerwonej na „Sołdku”

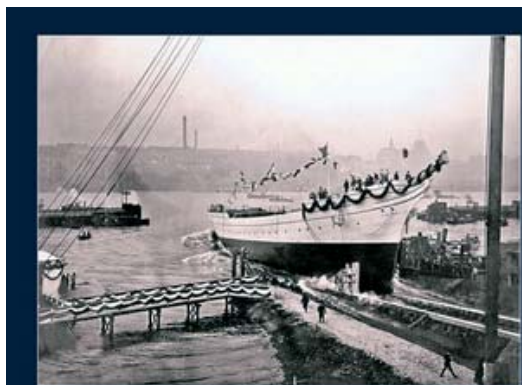
26 października w sali konferencyjnej CMM w Spichlerzach na Ołowiance odbędzie się seminarium zatytułowane „Sołdek pod biało-czerwoną banderą”, przygotowywane przez CMM i Towarzystwo Przyjaciół Statku-Muzeum „Sołdek” dla uczczenia 60. rocznicy podniesienia na statku polskiej bandery. Zainteresowanych historią zabytkowego parowca zapraszamy na godz. 11.00.

Pejzaż gdański i morski

CMM i Stowarzyszenie Nadbałtyckie Plastików im. M. Mokwy zapraszają 8 października o godz. 14.00 na wernisaż wystawy „Pejzaż gdański i morski”. Ekspozycja malarstwa twórców nieprofesjonalnych z Gdańska i Metropolii Gdańskiej prezentowana będzie w sali wystawowej na statku-muzeum „Sołdek”.

Gród z bajki w Tczewie

Szosta już wystawa prac podopiecznych Fundacji „Sprawni Inaczej” w CMM, zatytułowana „Gród z bajki”, będzie prezentowana w trzech naszych siedzibach. Jako pierwsi zobaczą ją goście Muzeum Wisły w Tczewie, gdzie zostanie otwarta 20 października.

Stocznia Blohm & Voess w Hamburgu 12 października 1909r. Wodowanie PRINCESS EITEL FRIEDRICH.

DAR POMORZA w suchym doku Gdańskiej Stoczni „Remontowa” S.A. - listopad 2008r.

photo: Dariusz Kula / www.fotokula.pl